

LA INDÚSTRIA CINEMATOGRAFICA DEL PORNO A ESPANYA

Teresa Conesa i Fàbregues

Des que el 1969 el govern danès va decidir aixecar les penalitzacions que gravaven les publicacions i exhibicions pornogràfiques, els perjudicis i les polèmiques s'han anat repetint a tots aquells països on s'han introduït. En aquest sentit Espanya no podia ser diferent.

La postura de l'Administració espanyola ha estat la d'anar cedint a comptagotes i de manera progressiva l'alliberament de l'exhibició porno, però sense comprometre's a res concret quant a legislació. Respecte al públic, després del *boom* expectatiu que provocaren les primeres pel·lícules, s'ha anat recloent a una minoria marginada.

Els estudiosos han començat recentment a interessar-se pel fenomen, però no d'una manera científica sinó més aviat en base a discussions dialèctiques sobre definicions i connotacions ideològiques que obliden moltes vegades la situació real.

Aquest estudi precisament pretén omplir, una mica, aquest forat. El seu objecte és el d'aprofundir en la indústria pornogràfica espanyola a partir dels seus tres vessants: producció, exhibició i distribució. Abraçant, al mateix temps, no tan sols les pel·lícules destinades al gran públic sinó també les de consum particular o domiciliari.

Abans de seguir endavant és convenient deixar ben clar que per cinema pornogràfic entenem aquell tipus de pel·lícules on el discurs, en lloc de guiar-lo la narració, està dirigit per les escenes sexuals. Aquesta no és l'opinió que en té l'Administració ja que, sovint, la sola aparició d'un nu integral serveix per a justificar la classificació d'una pel·lícula com a pornogràfica, encara que dins aquesta hi són reconeguts dos tipus diferents, segons la legislació vigent: l'erotisme i la pornografia. Distinció que no és altra cosa que el que va de la pornografia feble a la pornografia dura, és a dir de la simulació de les escenes sexuals al verisme. Aquesta diferenciació però, és molt elemental i molts cops la Junta de Classificació ha barrejat d'altres criteris, sobretot ideològics, ja que la diferència legislativa entre l'un i l'altre és molt determinant, tal com veurem més endavant. De tota manera, perquè de moment ens entenguem, identificarem erotisme amb pornografia feble, de la mateixa manera que en parlar de cinema pornogràfic ho farem d'una manera genèrica.

INTRODUCCIÓ DEL PORNO A ESPANYA

El cinema pornogràfic com a tal, no s'introdueix a Espanya fins a l'any 77, encara que els primers precedents daten de bastant abans. Des de *Tocata y fuga de Lolita*, on va aparèixer el primer pit femení en pantalla fins al nu integral de M.ª José Cantudo a *La Trastienda*,

havien passat un seguit de pel·lícules, més o menys atrevides, on es va aprofitar al màxim el llavors anomenat «destape».

A partir del 75 comencen a aparèixer els primers titulars provocatius (*Último tango en Madrid, Eva, ¿qué hace ese hombre en tu cama?, Ana, ese particular placer...*), acompanyats de reclams no menys atrevits on es remarcava més que res la presència dels nus: *El y ella desnudos ante su propia realidad* o *¡Por fin Nadiuska tal y como Ud. la deseaba ver!*

És aquest any quan es reforma el Codi de Censura i es permeten els primers nus, «sempre que el guió ho exigeixi».

Durant tot l'any 1976 se segueix la mateixa tònica, establint-se una cursa per veure qui ensenyava més. Moltes d'aquestes pel·lícules eren més verdes o picaresques que pornogràfiques, la finalitat de les quals no era tant la contemplació d'escenes sexuals com l'afany exhibicionista. Entre d'altres podem destacar com a més representatives *Lucécita, Adulterio a la española, Las delicias de los verdes años, El erotismo y la informática*, etc.

Val a dir que aquest tipus de films eren majoritàriament espanyols ja que els estrangers no arribaren fins més tard.

Durant l'any 77 es va seguir amb aquest erotisme més aviat barroer, encara que el contingut de les pel·lícules es va anar acostant, cada vegada més, a allò que entenem internacionalment per pornografia. *Me siento extraña, Susana quiere perder eso* i *El transexual* en són prou representatives. Paral·lelament es van obrint en el mercat les produccions estrangeres. Durant aquest any es pogueren veure algunes de les obres més prohibides de Passolini com són *Los cuentos de Canterbury* i *El Decameron*; també s'exhibeixen *Delicias turcas, La marge, Bilitis*; i després de moltes peripècies, *El último tango en París*. Quasi totes aquestes pel·lícules foren recloses a sales d'art i assaig i passades en versió original. Les que s'exhibiren pels canals normals, com *Madame Claude*, observaren serioses advertències administratives.

REGULACIÓ LEGISLATIVA

Aquesta repentina invasió dels films eròtics va fer que l'Administració es decidís a prendre cartes en l'assumpte. Així en el Reial Decret de l'onze de novembre del 77 es troba el primer intent de regular l'exhibició i producció pornogràfica.

Segons aquest Decret la censura queda suprimida. A canvi d'això es crea una Comissió de Visat que s'encarregarà d'emetre judicis sobre les pel·lícules que hagin d'exhibir-se en tot el territori. Dins aquests òrgans es troba una Subcomissió de Classificació que és l'encarregada de determinar l'edat del públic i els tipus de sala on s'haurà de passar el film. Els membres de la Subcomissió, un màxim de deu, seran nomenats pel Ministeri de Cultura a proposta del Director General de Cinematografia.

Entre d'altres coses el Decret acorda que les sales d'exhibició quedin dividides en comercials i especials. Segons l'Ordre del set d'abril del 78, en la qual es dicten les normes d'aplicació de l'anterior Decret, «seran destinades a les sales especials les pel·lícules la temàtica de les quals sigui principalment o exclusivament la violència o el sexe. S'entendrà que una pel·lícula té per objecte exclusiu el sexe quan contingui seqüències o escenes que descriuin la realització d'actes sexuals de manera directa i real a la vista de l'espectador, sense cap suposició».

Les pel·lícules destinades a sales especials hauran de complir uns requisits indispensables; no podran rebre cap ajuda, protecció o subvenció estatal; si són espanyoles, no cobriran la quota de pantalla i estaran sotmeses a normes fiscals especials. Quant a les sales, també aquestes hauran de reunir unes condicions determinades, no podran tenir més de dues-centes butaques, només es podran instal·lar en una proporció d'una sala especial per cada deu comercials, no es podrà afixar publicitat exterior i la interior s'haurà de limitar a exposar les dades tècniques sense cap fotografia, l'entrada serà exclusiva per a majors de divuit anys, i, encara que no ho digui l'Ordre, el preu serà més elevat.

Aquestes sales, que més tard seran anomenades X, encara avui no es poden posar en funcionament mentre no estiguin regulats els impostos que les graven. Per tant una pel·lícula condemnada amb una X significa que de moment no podrà ser exhibida.

Totes les altres pel·lícules aniran destinades a les sales comercials. Ara bé, quan puguin ferir la sensibilitat de l'espectador hauran de dur una S, que apareixerà a tota la seva publicitat o cartellera i estarà convenientment assenyalada en el cinema. Cal dir que en un primer moment era mereixedora d'aquesta classificació tota pel·lícula que contingüés un nu integral. Avui, aquest concepte ha evolucionat i són necessàries connotacions sexuals.

En resum, la distinció que intenta establir l'Estat entre films S o X no és més que la diferència existent entre pornografia dura (verisme en els actes sexuals) i feble (simulació). Malgrat tot el judici de la Subcomissió, no sempre és tan transparent com hauria d'ésser d'acord amb aquesta distinció, ja que sovint utilitza les classificacions especials per a conveniències ideològiques, en virtut de la seva tendència discriminatòria. Aquesta arma ha estat freqüentment usada contra pel·lícules conflictives, *El Diputado* n'és un bon exemple. Un altre cas és el de *Salò* de Pasolini que pels mateixos motius fou marcada amb la X, restant, per tant, llarg temps sense poder-se exhibir, encara que les pressions sorgides han fet repensar la Subcomissió que ha rebaixat la X a una S. El mateix podem dir de la pel·lícula *El imperio de los sentidos* a la qual fins el maig de 1980 no han donat el vist i plau per a ser exhibida sota la classificació S.

PRINCIPALS ETAPES DE L'EVOLUCIÓ DEL CINEMA PORNOGRÀFIC

El *boom* es va produir a Espanya, com a França, a partir de l'exhibició de la famosa *Emmanuelle*. Fou al gener del 78 quan per primera vegada aparegué a Barcelona, concretament al cinema Pelayo, i no fou retirada fins més de mig any després. *Emmanuelle* és la primera

pel·lícula que obtingué l'anagrama S i el detonant perquè a partir de la seva exhibició una multitud de films eròtics apareguessin, per tots els cinemes del país. Al cap de pocs dies d'estrenada aparegué *Emmanuelle II, antivirgen* i després la negra, i la xinesa, i la blanca i negra, i la que viatja al voltant del món, i la d'Amèrica, i... fins a un total de catorze *Emmanuelles*.

La implantació del porno a Espanya està seguint els mateixos passos que arreu del món on s'ha introduït. Després del boom inicial que produeix l'expectació, vé la saturació del mercat per a quedar, finalment, normalitzat amb un públic especialitzat. Aquí el boom es va produir durant tot l'any 78 fins al punt que l'esmentada *Emmanuelle* fou la pel·lícula que més diners va recaptar al llarg de tot l'any: arribà a la xifra de 361.788.776 pessetes i a un total de quasi tres milions i mig d'espectadors¹. Mentre que la seva companya, *Emmanuelle II*, també ocupà un lloc destacat dins el rànking de recaptació, amb més de dos-cents milions de pessetes a la butxaca i quasi dos milions d'espectadors. *Historia de O*, *Emmanuelle negra* i *Hombres salvajes, bestias salvajes*, totes elles S, ocuparen respectivament els llocs dotzè, tretzè i catorzè d'una llista de les vint-i-cinc pel·lícules més taquilleres de l'any. *Libertad sexual en Dinamarca* fou la dinou, i *Salón Kitty* la darrera. És a dir un total de set pel·lícules S d'entre les vint-i-cinc esmentades.

Si mirem ara el rànking de les espanyoles i la seva proporció de films eròtics veiem que el nombre disminueix: passa de les set anteriors a tan sols cinc, amb la greu particularitat de trobar-se totes elles en llocs inferiors. Aquestes són *Carne apaleada*, *Los violadores del amanecer*, *El maravilloso mundo del sexo*, *Las eróticas vacaciones de Stela* i *Bilbao*. De tota manera se'n podrien comptar moltes més, ja que curiosament hi ha un elevat nombre de pel·lícules espanyoles que amb les mateixes característiques que les anteriors no duen l'anagrama S, com és el cas de *Préstemela esta noche*, *Pasar chicas... al salón*, *Pepito piscinas*, etc. A partir d'aquestes dades cal fer una sèrie de reflexions. En primer lloc destacar la diferència tan grossa que existeix entre la recaptació de les pel·lícules estrangeres i les espanyoles, diferència patent tant en el cinema comercial com en

¹ Dades procedents de *Cuadernos de Cultura* que edita el Ministeri de Cultura.

el porno. Així mentre que la primera estrangera va recaptar més de tres-cents milions i mig, l'espanyola no arribà ni a cent setanta-vuit. També és interessant l'elevat nombre de films que es troben a la llista, fins i tot per sobre de títols tan concorreguts com *La guerra de las galaxias*, *Grease*, *Encuentros en la tercera fase*, *Fiebre del sábado noche* i *El último tango en París*.

Fins al punt que de 541 pel·lícules que la Junta de Classificació va catalogar l'any 1978, 115 eren S, és a dir el 21,25 % del total. Ara bé, si s'observa l'estadística de l'any següent, el 79, la proporció es veu notablement disminuïda: la S, la duen només 67 pel·lícules sobre un total de 473, que correspon al 14,16 %².

L'any 1979 assistim a la segona etapa de la introducció, la saturació del mercat. Etapa que per molts encara no s'ha acabat, perquè només assolirà la normalització quan les sales s'autoritzin i les pel·lícules puguin ser exhibides amb total llibertat. Per un altre cantó el sector industrial encara està lluny d'assolir la normalització.

Les darreres xifres que tenim sobre el mercat espanyol daten del febrer del 79, ja que el Ministeri de Cultura no té massa urgència a facilitar estadístiques i dades. De tota manera s'aprecia ja una significativa diferència respecte l'any anterior. En primer lloc veiem com d'entre les vint-i-cinc pel·lícules estrangeres classificades tan sols una du la S, *Calientes 16 años* i en el lloc 22. És més interessant però de constatar la proporció nacional, on hi ha quasi la meitat de pel·lícules eròtiques. Ocupen des del segon lloc, *El Diputado* fins el vint-i-cinquè *El último pecado de la burguesía*. Entremig s'hi troben obres com *L'orgia*, *Historia de S*, *El maravilloso mundo del sexo*, *Inés de Vilallonga 1870*, *Emanuelle y Carol* (l'única d'aquesta sèrie, espanyola) i *Trampa sexual*, entre altres.

De tot l'any 79 el més important que cal remarcar és la davallada en general i l'afluència de produccions espanyoles. Aquest darrer punt és digne d'observar-lo més dentingudament. Si l'any 78 els films

² Dades procedents de la llista de pel·lícules classificades per la Junta i pendents de ser exhibides, facilitada pel Ministeri de Cultura.

espanyols amb l'anagrama S representen un 12,17 % del total, l'any 79 aquest tant per cent puja fins al 17,91 %. En canvi si es compara aquest resultat amb la producció comercial la proporció es torna a la inversa, perquè progressivament les produccions espanyoles van perdent terreny enfront de les de fora (sobretot americanes). De manera que si el 78 el producte nacional representa el 15,64 % contra el 84,21 % forà, el 79 baixa fins al 13,55 %, mentre que la producció estrangera puja al 86,42.

D'aquí podem deduir que la indústria eròtica a Espanya segueix un camí diferent a l'estructura de la indústria cinematogràfica en general, encara que la tendència a la llarga sigui al retrobament, punt en què potser el porno assolirà la seva normalització.

La tendència del cinema comercial és augmentar progressivament el desequilibri entre les produccions dels diferents països, a base d'augmentar desproporcionadament les importacions ianquis i reduir totes les altres, fins i tot les espanyoles. L'únic país que augmenta el tant per cent durant els anys 78 i 79, a més del EEUU, és Anglaterra, i cal tenir en compte que no es pot parlar d'una producció anglesa autòctona sinó d'una d'americana feta en aquest país.

NACIONALITAT DE LES PEL·LÍCULES EXHIBIDES

La procedència del cinema comercial que veiem a Espanya se situa en bona part dins el mercat americà, encara que les produccions italianes, quant a nombre, no són gens menyspreables. A continuació ja es troben els productes nacionals, seguits per França, Alemanya i Anglaterra.

Pel que fa a l'origen de les produccions eròtiques, l'esquema varia sensiblement. En aquest cas no es pot parlar de monopoli ni de desequilibri car la proporció entre els diversos països és similar. Destaquen en primer lloc Itàlia i França, seguides d'USA. A més

distància hi ha Espanya i Alemanya, amb un tant per cent molt semblant. En canvi Anglaterra és quasi insignificant, i comparteix el lloc amb Suècia, el Japó i Dinamarca.

L'evolució d'aquesta estructura, però, ens revela que aquest mercat intenta seguir els passos del comercial encara que el seu caminar és molt més lent. En primer lloc cal observar el progressiu avanç de les importacions ianquis i la pèrdua de posicions dels productes italians i francesos. Malgrat tot, com ja hem dit abans, la producció espanyola de moment es manté i fins i tot puja. Un altre país que també puja és Alemanya i a més distància el Japó.

Potser sorprèn el baix nombre de productes nòrdics que arriben a les nostres pantalles. Recordem que a Dinamarca una de les indústries més pròsperes és la del cinema porno; és més, la gran part dels seus beneficis provenen de l'exportació. El problema té fàcil explicació ja que aquests països són especialistes en porno dur i fins ara ens hem hagut de referir al feble, l'únic que pot ser exhibit actualment.

L'altra cara la presenta França, país especialitzat fins al 1976 en pornografia feble de tendència burgesa, influenciat per la pràctica del strip-tease, que té tanta acceptació entre els nostres espectadors.

Quant a la producció espanyola, aquesta és bastant semblant a la italiana, dominant en ambdós casos l'erotisme bast, tipus Susana Estrada.

Respecte als americans, en un primer moment es dedicaren al porno dur encara que darrerament han començat a penetrar en el món del feble. Un cas típic és *Alicia en el país de las porno maravillas* de forta inspiració francesa. Els temes USA sempre van barrejats amb gèneres tradicionals com són el western, la violència, el suspense, etc., per tal de reforçar, o millor dit mantenir, l'interès de la pel·lícula i a la vegada estendre i perllongar la seva comercialització en els sectors especialitzats. Però el que sembla que els agrada més,

és la desmitificació de personatges de llegenda mitjançant la seva inclusió en aventures eròtiques. Així trobem, a més de *Alicia en el país de las pornomaravillas*, *Las eróticas aventuras de Pinocho*, *Eróticas aventuras de Don Quijote*, *Las eróticas aventuras de Robinson Crusoe*.

En aquest capítol cal fer una menció especial als films japonesos que gràcies a l'exòtic misteri que els envolta són molt ben apreciats pels espectadors.

Tornant ja a la producció espanyola, són convenients un parell més de reflexions. Quasi es pot dir que la crisi que afecta tota la producció cinematogràfica no arriba al camp del porno, car com hem vist en lloc de disminuir d'un any a l'altre fins i tot augmenta. Per tal d'esbrinar la causa d'aquest fenomen cal remetre's als elements que provoquen la crisi, és a dir la manca de protecció estatal i d'una legislació adequada, així com la invasió de la indústria nacional per les multinacionals ianquis que paralitzen la producció autòctona.

En la indústria de la pornografia feble els dos primers elements hi són també presents, i potser amb un grau més elevat, car per un cantó la subvenció acostuma a ser negada sistemàticament i per l'altre la legislació és molt més deficient i ambigua. Quant al tercer element, aquest no es dona ja que com hem dit les importacions dels diferents països es fan d'una forma molt més equilibrada, sense que s'arribin a produir situacions de monopoli. A més moltes de les pel·lícules americanes que s'exhibeixen aquí, sempre en el camp del porno, no estan vinculades a cap de les grans multinacionals i per això la seva influència no és més gran que la dels altres llocs. De tota manera aquests darrers temps les cases mares americanes han descobert que també aquestes pel·lícules donen bons rendiments i per això és d'esperar que d'aquí quatre dies el mercat quedarà envaït.

De moment encara podem parlar d'una producció eròtica nacional amb perspectives més o menys favorables, cosa inaudita dins l'àmbit cinematogràfic espanyol. Aquesta significativa absència americana per una altra banda ens dona la mesura exacta de l'efecte

que produeix la invasió de les multinacionals quant a la producció local i el futur que podria tenir si l'Administració prengués mesures efectives respecte a la importació i exhibició de films estrangers.

ASPECTES INDUSTRIALS: PRODUCCIÓ, DISTRIBUCIÓ I COMERCIALITZACIÓ

La indústria del cinema pornogràfic a Espanya tot just comença a florir i, encara que darrerament la producció vagi en augment, estem tot just als inicis. El tipus de porno que produeix el nostre país és eminentment feble; tan sols tenim notícies d'un film dur produït i interpretat íntegrament per espanyols amb perspectives de ser exhibit pel canal normal. Tampoc no podem dir que existeixin productores o distribuïdores dedicades, o si més no especialitzades, en la realització i comercialització de cinema eròtic.

Es en relació als directors que es poden començar a donar noms concrets. Iquino ha fet cinc pel·lícules (*Emmanuelle i Carol, Los violadores del amanecer, Las que empiezan a los 15 años, La basura está en el ático i ¿Podrías con 5 chicas a la vez?*) que a més ell mateix ha produït i distribuït sota la marca IFISA. Enrique Guevara ha fet un nombre prou considerable d'obres (*Una loca extravagancia sexy, Jill, El último pecado de la burguesía i Cariño mío, ¿qué me has hecho?*) la majoria de les quals estan produïdes per Isidoro Llorca i distribuïdes per Catalunya. És en aquest sentit que podem dir que determinades empreses dominen sobre les altres però sense que en cap moment es pugui parlar d'especialització.

Ja que fem referència als directors és interessant recordar a Juan Ramón Llarraz que malgrat que només tingui un títol S espanyol, *La visita del vicio*, és un director prou conegut a l'estranger en aquest camp, sobretot per la seva tendència a barrejar temes com el terror i l'eroticisme. *Las hijas de Drácula* és una de les seves obres més representatives, en aquest cas de nacionalitat anglesa.

Existeix també un reduït nombre de directors que intenten fugir una mica de la típica pornografia feble mediterrània amb obres de

certa qualitat, és el que en podríem dir la tercera via dins l'erotisme. Entre ells hi ha gent com Bigas Luna amb obres com *Caniche* i *Bilbao*, J. Aguirre amb *Carne apaleada* i *El consenso*, i Eloy de la Iglesia amb *El Diputado* y *El sacerdote*.

Aquest fenomen és més patent entre els directors estrangers ja que en estar més consolidat el mercat es troba gent més especialitzada, així ens podem trobar fàcilment amb directors de conegut renom internacional que han obtingut la fama arran d'aquest tipus de pel·lícules. El mateix és aplicable a les empreses del sector. Tothom que està vinculat al mercat del porno coneix la casa Orpheé o la Du Griffon a França, o les italianes especialistes en Emanuelles: St. Nicola Flamini i Embassy, i també l'alemanya Rapid.

Quant a les distribuïdores del país, la diversificació augmenta considerablement ja que quasi hi ha tantes empreses com pel·lícules exhibides.

Tenint en compte aquestes premisses arribem a la conclusió que la situació de la indústria del porno a Espanya és la típica d'un sector que encara no ha assolit la seva consolidació; almenys així ens ho demostren tant la gran quantitat d'empreses existents com la seva inestabilitat i manca d'especialització. Cal tenir present però que un fenomen bastant habitual dins el mercat del porno és la creació d'una distribuïdora o productora per a la realització o comercialització d'una pel·lícula concreta.

Pel que fa referència a l'exhibició, la seva problemàtica és una mica diferent ja que el seu muntatge resta una mica al marge dels altres aspectes industrials que acabem de tractar. Els problemes de l'exhibició són diferents a cada ciutat segons el tipus de propietat habitual en les seves sales de projecció. Per tal de concretar-nos en algun àmbit concret ens referirem a Barcelona, on el mercat està monopolitzat per dos circuits de programació, Balaña i Cinesa; ells sols detenten el 89,3 % de la propietat de les sales de projecció³.

³ Dades extretes d'un estudi realitzat per Carme Anglada i Teresa Conesa sobre «La indústria cinematogràfica», Barcelona, 1979.

El monopoli però no està igualment repartit ja que una bona part d'aquest percentatge se l'endú en Balaña (57,8 %) mentre que la resta (31,5 %) pertany al circuit Cinesa. A part d'aquest, hi ha una sala independent, Moratín, i una petita cadena, Espectáculos S.A. o Comèdia, que té el 8,7 % que resta. La situació no inclou els cinemes d'art i assaig: aquests estan tots integrats dins el «Círculo A».

Aquesta situació de força que confereix a en Balaña la propietat de quasi tots els cinemes de la ciutat es veu especialment reflectida pel material que es passa, la seva gran majoria americana, fet reforçat per l'estreta vinculació que té amb les gran cases americanes com la Paramount, la Universal, la Metro, la United Artist, la Warner i la Columbia, gràcies a les seves relacions amb els representants a Espanya. En xifres concretes podem dir que el 72,7 % de les pel·lícules exhibides per aquest circuit són USA i que quasi el 90 % de les pel·lícules americanes vistes a Barcelona les ha exhibides en Balaña.

Tota aquesta complexa situació es veu alterada en fer referència exclusiva a l'exhibició de la pornografia feble.

Si analitzem les xifres veurem que a Barcelona durant els anys 78 i 79 s'han projectat 1090 setmanes de cinema eròtic, només en sales d'estrena. El circuit que més programació ha tingut ha estat el Cinesa amb un total de 400 setmanes, prosseguit del Balaña amb 368 i el Comèdia amb 212. Les 120 restants es reparteixen entre el Moratín (independent) i les sales d'art i assaig.

Des d'un altre punt de vista cal dir que el rècord de projecció eròtica pertany al cinema París, el qual en un sol any ha projectat 49 setmanes (recordem que l'any en té 52), 36 de les quals han estat ocupades per *Emmanuelle II*, *antivirgen*, pel·lícula que al mateix temps ha vençut el promig de permanència en un mateix cinema.

Són diversos els cinemes barcelonins que al llarg d'aquest any s'han caracteritzat per la seva tendència a presentar pel·lícules que

«podien ferir la sensibilitat de l'espectador»; a més del París trobem el Maryland, l'Eden, el Goya, el Diorama, el Capitol, l'Atlanta, el Roma, el Poliorama, etc. Fins al punt que de cara a l'espectador ja es comencen a configurar com a futures sales X.

Si mirem l'evolució de les pel·lícules segons la seva exhibició veurem que d'un any a l'altre el temps de projecció s'escurça notablement: passa de 608 setmanes el 78 a 482 el 79. També es redueix el temps de permanència en un determinat cinema; queden lluny les 23 setmanes de projecció ininterrompuda de *Emmanuelle*, o les 36 de *Emmanuelle II*, o les 22 de *Hombres salvajes, bestias salvajes*, ja que la pel·lícula que aguanta més temps seguit durant l'any 79 és *Caniche* que amb prou feines tot just arriba a les 17 setmanes.

EL PORNO MARGINAL

Fins aquí ha estat tot el referent a la indústria del porno segons una determinada forma de producció, distribució i exhibició, la que té per finalitat el consum massiu. No podem però deixar de banda aquest altre tipus de porno, sovint oblidat, que va dirigit especialment al consumidor privat.

Aquest és en la seva gran majoria dur però d'una qualitat tècnica i artística bastant deficient. Els canals de comercialització difereixen bastant dels anteriors. Des del primer moment la producció ja observa diferències. En primer lloc la seva realització és relativament barata, sobretot si es compara amb les grans supreproduccions. El cost sovint es redueix al lloguer d'un apartament, un parell de llums i una càmera d'amateur, el personal també queda molt reduït, perquè quasi mai no queden cobertes totes les places, rarament existeix guionista i fins i tot es pot prescindir de director, essent els propis actors o algun afeccionat el qui fa les funcions dels tècnics.

Malgrat tot no hi ha en tot Espanya ningú que es dediqui a aquest tipus de producció. Fa algun temps que es va fer quelcom a

Barcelona a càrrec d'una empresa del sector, Pubis, però els impediments eren massa pesats per a tirar endavant. Aquests eren sobretot de caire legal i moral però també comercial.

Totes les empreses del sector prefereixen, per tant, importar material estranger, perquè aquestes traves es veuen ràpidament simplificades. La majoria de les pel·lícules importades són de Dinamarca o Alemanya i en menor proporció dels EEUU.

Els canals de distribució són similars als del sector comercial. A Barcelona existeixen actualment sis distribuïdors (Pubis, Oniricón, Credit film, Insheho, Tabú i Motion Pictures) que a més tenen altres tipus d'articles dins l'àmbit sexual o cinematogràfic, perquè el negoci de les pel·lícules porno per si sol no és prou rendible per mantenir una empresa.

Els canals més utilitzats són els sex-shops o la venda per correu a partir d'anuncis en revistes o per catàlegs. Per aquest motiu és freqüent que una distribuïdora faci servir noms diversos de cara a la presentació al públic; això els permet d'anunciar-se diverses vegades en una sola publicació. Aquest és el cas de Insheho que en un sol *Lib* ens el trobem quatre o cinc vegades, sempre amb diferent nom: Bambú, Insheho, J. White, Galaxia, etc.

Un altre problema que representa la venda per correu és la intrusió d'empreses fantasmes que es dediquen a comprar material a les distribuïdores esmentades i tornar-los a vendre per aquest canal, mètode freqüentment utilitzat per la casa Continental Pots.

La introducció d'aquest tipus de porno a Espanya es produí una mica més tard que l'altre. No és fins al 1977 que comencen les primeres importacions. L'evolució del mercat però segueix les mateixes constants, després del boom inicial la gran davallada que encara no ha acabat. Han estat diverses les empreses que han plegat. Sembla que de les sis distribuïdores existents, dues estan greument amenaçades. Representants del mitjà asseguren que amb dues n'hi haurà prou per proveir el reduït nombre de

consumidors que quedarà, sobretot a partir del moment en què comenci la projecció pública de les pel·lícules X. Un altre element que començarà la situació a les distribuïdores ha estat que les entitats s'han dedicat a l'intercanvi de cintes.

Aquesta situació de crisi s'aprecia amb un cop d'ull, només mirant els anuncis a les revistes. Ofertes especials, regals sorpresa, compres més barates, catàlegs gratuïts, etc., acompanyen la compra de les pel·lícules, a més de trobar els preus molt rebaixats o amb facilitats de pagament (a terminis).

Els preus de les pel·lícules estan en funció del metratge, el color i el so. Per donar una orientació podem dir que les bobines acostumen a ser de 30, 60, 90, 100, 120 i 150 metres i els preus varien des d'unes 1.000 pessetes les més assequibles i curtes, fins a 7.700 pessetes les més llargues, encara que també en podem trobar per més de 10.000 pessetes. El preu és el mateix segons el canal per on es compri (botiga o correu) amb la greu particularitat que sovint els anuncis no especifiquen el metratge, ni el color ni el so. Normalment són en color i quasi sempre parlades en espanyol. És per això que moltes distribuïdores les fan passar com a produccions espanyoles, quan l'únic que tenen d'espanyol és el doblatge.

Quant a la venda per catàleg o a la botiga hi ha l'avantatge de poder conèixer totes les característiques i fins i tot el resum del contingut. Malgrat tot, aquest acostuma a ser bastant pobre ja que el que es valora són les escenes sexuals i no l'argument. Així ho fa notar la publicitat: «Aquestes pel·lícules estan rodades... aprofitant al màxim els metres de pel·lícula, sense farcits ni espais morts, ni avorrides escenes d'introducció o enllaç». Encara que també hi ha qui li agrada posar-hi la seva salsa particular, tal com ens ho indiquen els següents titulars: *Juego nazi*, *La colegiala inglesa*, *Vida de campo*, *Sueño y realidad*, *El médico caliente*, *Club de magia*, *Una colegiala sueña con King-Kong...*, Una darrera modalitat que ha aparegut al mercat és el porno amb dibuixos animats. Els personatges acostumen a ser coneguts per les històries infantils. L'argument aquí és molt més variat, fruit d'introduir la pornografia en el món de la fauna.

PEL·LÍCULES EXPANYOLES «S» (1978-79)

Espanyoles	Director	Productor	Distribuidora
<i>Carne Apaleada</i>	J. Aguirre	Films 5	Bandera
<i>Jill</i>	E. Guevara	Llorca	Catalònia
<i>Una loca extravagancia sexy</i>	E. Guevara	Llorca	Catalònia
<i>Bilbao</i>	Bigas Luna	Figaro	Universal
<i>Escalofrío</i>	C. Puerto	Cinevisió	Almena In.
<i>El maravilloso mundo del sexo</i>	V. Garcia	Corona	Corona
<i>Emmanuelle y Carol</i>	Iquino	IFISA	IFISA
<i>Las eróticas aventuras de Stela</i>	Z. Urbiola	Góndola	E. Herrero
<i>L'Orgia</i>	F. Bellmunt	Procesa	Procesa
<i>Trampa sexual</i>	M. Esteba	M. Esteba	Universal
<i>El diputado</i>	Eloy de la Ig.	Procesa	Universal
<i>Los violadores del amanecer</i>	Iquino	IFISA	IFISA
<i>El sacerdote</i>	Eloy de la Ig.	Cinema 2000	Alborada
<i>Inés de Vilallonga 1870</i>	J. Balcazar	Filmox	Balcazar
<i>El último pecado de la burguesía</i>	E. Guevara	Catalònia	Catalònia
<i>Historia de «S»</i>	F. Lara	Bombyx	Bombyx
<i>Silvia ama a Raquel</i>	Santillan	A. V. Gómez	Intercine
<i>Bacanal en directo</i>	Madrid Orte	Góndola	E. Herrero
<i>Las que empiezan a los 15 años</i>	Iquino	IFISA	IFISA
<i>La basura está en el ático</i>	Iquino	IFISA	IFISA
<i>Caniche</i>	Bigas Luna	Figaro	Universal
<i>Cariño mío ¿qué me has hecho?</i>	E. Guevara	Llorca	Catalònia
<i>La visita del vicio</i>	J. R. Larraz	Frade	Frade
<i>Frente al mar</i>	García-P.	Z. A.	Z. A.
<i>¿Podrías con cinco chicas a la vez?</i>	Iquino	IFISA	IFISA
<i>El consenso</i>	J. Aguirre	Góndola	E. Herrero
<i>Cuentos eróticos</i>	Varis	Globe	Globe
<i>Sombra de un recuerdo</i>	J. A. Barrero	Picasa	
<i>La venus del fuego</i>	Lorente	Arte 7	Arte 7

Dades procedentes de la revista *Cineinforme*, Madrid, 1978 a 1980.

Distribuidores (PELICULES «S» DISTRIBUIDES EN 1978-79)

10 J. Frade	2 Mercurio	1 Cineteca
8 Diasa	2 Tandem	1 ACP
6 Interarte	2 E. Herrero	1 EFEPE
5 Ispamex	2 Brújula	1 Almena
5 Izaro	2 Mundial	1 J. V. films
5 IFISA	2 V. O. films	1 Buster
5 Daga	2 Continental	1 Vincit
4 Bandera	2 Intercine	1 Z. Urbiola
4 Catalònia	2 Alianza	1 Procesa
4 Academy Pictures	2 Filmox	1 Mahier
4 Sánchez Ramade	2 Trebol	1 Procines
4 Universal	2 Incine	1 Balcazar
4 Fariza	2 Barcino	1 Warner
4 Pelimex	1 Ados	1 Galinza
3 Regia	1 M. Salvador	1 Bombyx
3 Corona	1 Yasone	1 Z. A.
3 Cinema 3	1 E. Piedra	1 Arce
3 Gold Internacional	1 Castro	1 Ecran
3 Consorcio Ibérico	1 CID	
3 Alpha España	1 CIC	
3 Lotus	1 I. González	

Segons dades de *Cineinforme*, Madrid, 1978-1980.

COMPARACIÓ DE TANTS PER CENT RELATIUS A LA NACIONALITAT
DE LES PEL·LÍCULES EXHIBIDES A ESPANYA

1978

	Comercial en general	Només porno
USA	24,19 %	14,78 %
Itàlia	20,99 %	20,00 %
Espanya	15,65 %	12,17 %
França	11,74 %	20,00 %
Alemanya	7,47 %	13,91 %
Anglaterra	6,40 %	3,47 %
Mèxic	2,49 %	—
Suècia	1,95 %	4,34 %
Altres països	9,07 %	14,24 %
	<u>99,86 %</u>	<u>99,91 %</u>

1979

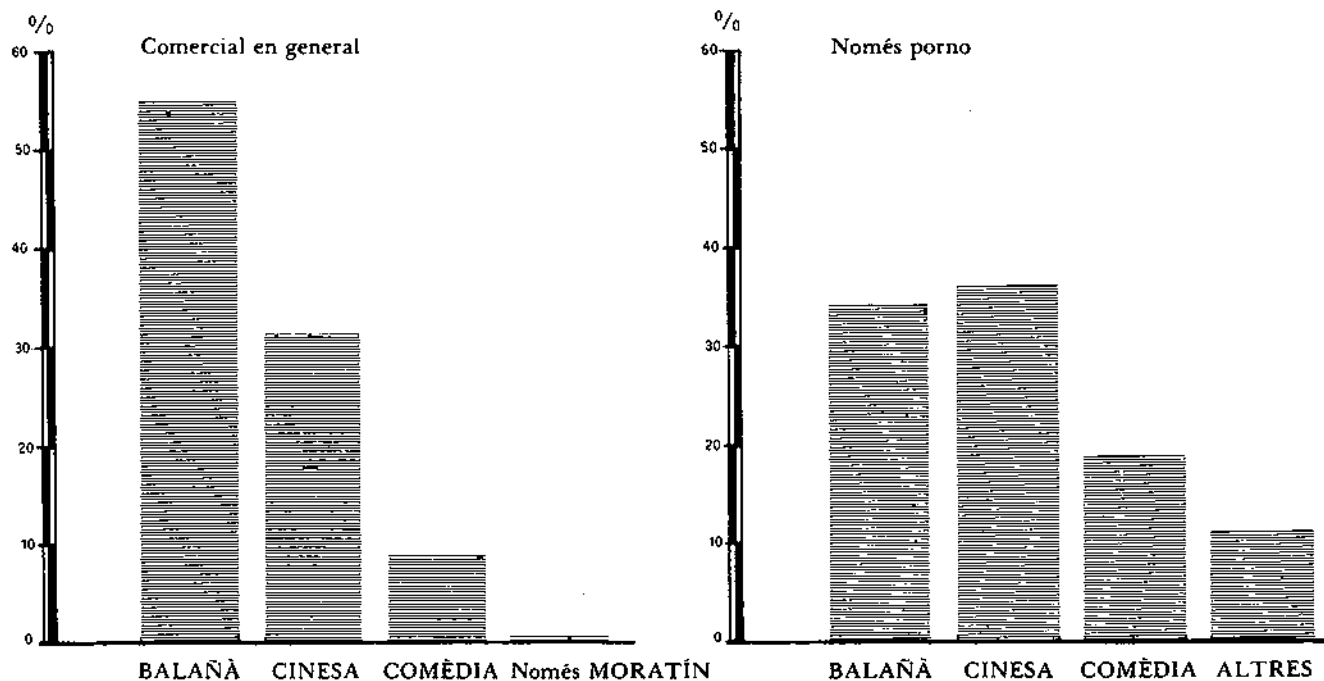
	Comercial en general	Només porno
USA	34,81 %	16,46 %
Itàlia	17,99 %	19,40 %
Espanya	13,55 %	17,91 %
França	8,41 %	14,92 %
Alemanya	5,14 %	16,41 %
Anglaterra	9,34 %	2,98 %
Mèxic	2,33 %	1,49 %
Japó	2,33 %	4,47 %
Altres països	6,07 %	5,91 %
	<u>99,97 %</u>	<u>99,95 %</u>

TOTAL (1978-1979)

	Comercial en general	Només porno
USA	28,78 %	15,38 %
Itàlia	19,69 %	19,78 %
Espanya	14,74 %	14,28 %
França	10,30 %	18,13 %
Alemanya	10,10 %	14,83 %
Anglaterra	7,67 %	3,19 %
Mèxic	2,67 %	—
Suècia	1,11 %	3,29 %
Japó	1,01 %	2,19 %
Dinamarca	—	2,19 %
Altres països	7,17 %	6,53 %
	<u>102,99 %</u>	<u>99,89 %</u>

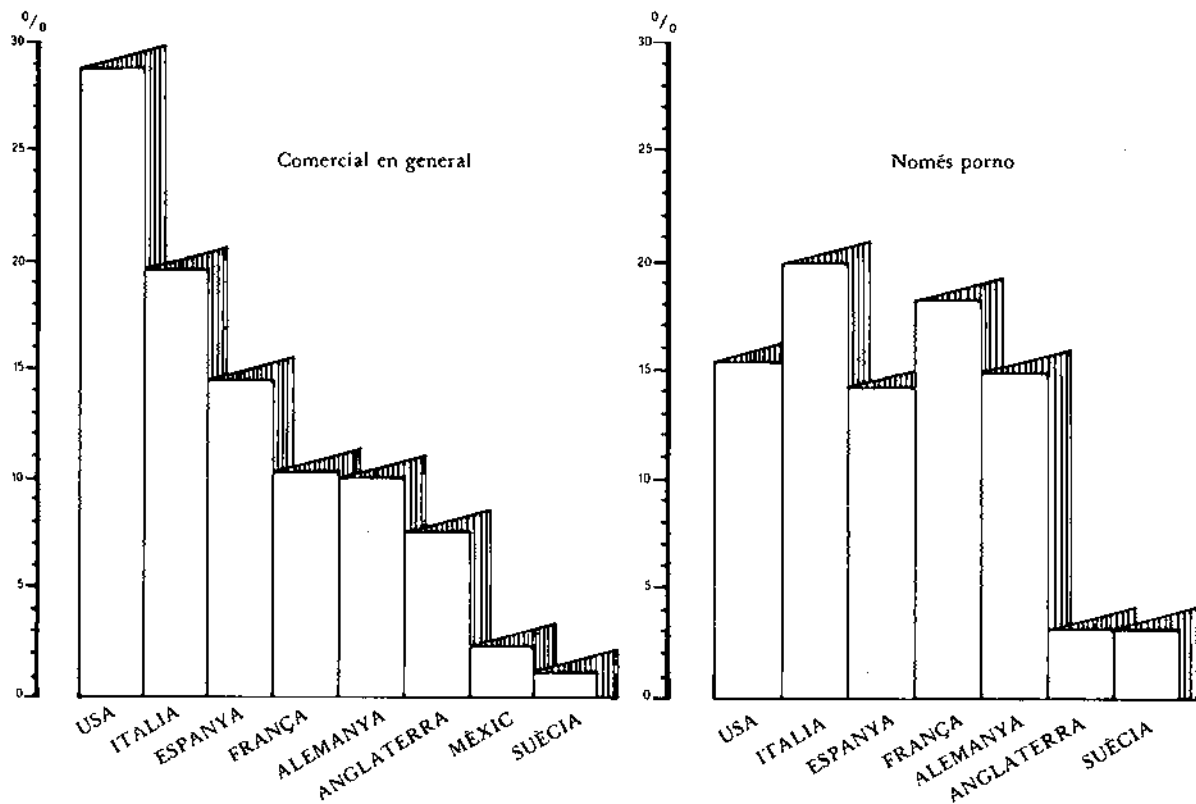
Dades procedents de *Cuadernos de Cultura*, que edita el Ministeri de Cultura.

Comparació de tants per cent segons el circuit d'exhibició
(1978-1979)

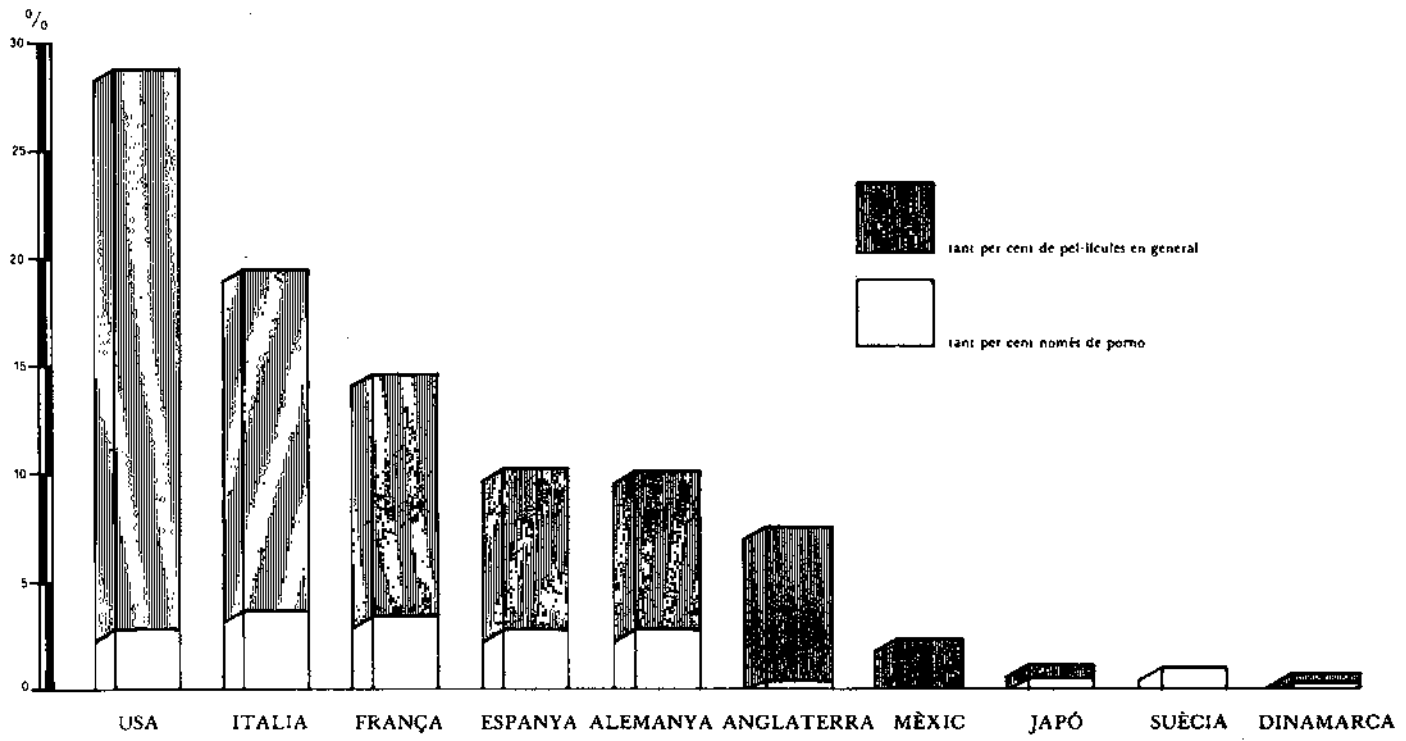
A partir de les dades facilitades per l'estudi *Indústria Cinematogràfica* realitzat per Carme Anglada i Teresa Conesa.

Tants per cent globals dels anys 1978 i 1979 relatius a la nacionalitat dels films exhibits.

Segons dades procedents de *Cuadernos de Cultura* del Ministeri de Cultura.

Tant per cent de pel·lícules «S» dins el total d'importacions de films exhibits a Barcelona, 1978-1979.

Segons dades procedents de Cuadernos de Cultura del Ministeri de Cultura.

The porn film industry

The introduction of porn in Spain is following the same steps as in the rest of the world where it has become established. After the initial boom produced in 1978, after «Emmanuelle» and which lasted the whole year, the saturation point was reached, reflected during the whole of 79 by a strong decline which has still not stopped. Therefore, normalization is a long way from being achieved and will not be attained while the industry and legislation are not up to its task. In terms of legislation one observes a series of impediments and prejudices which result in that many films cannot be shown, as is the case of hard porn. On the other hand, the industry is not sufficiently consolidated so that one observes elements of immaturity such as the lack of specialization on the part of the producers and distributors. This Phenomenon is not to be found in the program circuits where each firm has almost configured erotic-pornographic cinema-theatres, although it still has to be decided which will be the future «X» rated theatres where hard porn will be shown. The analysis of the film projections allows us to observe the different structures, in relation to nationality, of the erotic films and the commercial ones in general. In the case of soft porn, one cannot talk of an invasion of the market by Yankii multinationals, but rather of a situation of equilibrium between the main big producers, this fact permits the consolidation of a national porn production with perspectives for the future a totally unheard of phenomenon in commercial production.